

The background of the cover is a light blue illustration of a desk scene. At the top, there are white curtains with a blue outline. Below them, a window frame is visible. On the desk, there is a stack of papers on the left with a wine glass on top. In the center, there is a plate with two slices of bread, one topped with cheese. To the right of the plate is a blue mug filled with pens and pencils. Further right is a small jar and a large, ornate vase containing a bouquet of flowers. In the foreground, a white sheet of paper lies on the desk with a red lipstick smudge on it. The overall style is a simple line drawing with a light blue color palette.

SKANDÁLNÍ PLÁN

JANA KROBOVÁ

motto

Skandální plán

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

The logo for 'motto' consists of the word 'motto' in a white, lowercase, sans-serif font, centered within a solid black rectangular background.

Johana Kral
Skandální plán – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

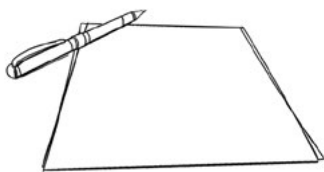

ALBATROS MEDIA

The logo for Albatros Media features a solid black right-pointing triangle above the text 'ALBATROS MEDIA', which is written in a bold, uppercase, sans-serif font.

JOHANA KRAL
SKANDÁLNÍ PLÁN

JOHANA KRAL

SKANDÁLNÍ PLÁN

motto

1. kapitola

Mezi námi

„Zuzi, máš tu kurýra!“ volal z kuchyně Prokop, ale ani se nenamáhal vyjít ven a zásilku převzít místo mě.

Odložila jsem brýle, protáhla ztuhlá záda a zvedla se od stolu, aby můj dopravce nemusel čekat. Dřevěné schody zavržaly, každý stupeň vydal zvuk, jako by mi na cestu zpíval. Když jsem míjela Prokopa, který u stolu krájel slaninu na úhledné kostičky, zeptala jsem se pro úplnost: „Bedničky, nebo krabice?“

„Bedničky. A pospěš si, Jícha nemá jenom tebe, ale spoustu dalších býložravců, tak ať mu neuvadnou kedlubny.“

Pleskla jsem Prokopa po zádech, sebrala teplý svetr, který visel přes židli, a vyšla jsem před chalupu. Přes dřevěný plot bylo vidět horní polovinu bílé dodávky a usměvavou tvář Aleše Jíchy.

„Krásný den, paní Smetanová, vezu vitamíny,“ pusu od ucha k uchu, v rukou držel dvě lísky naplněné ovocem a zeleninou. „Jen otevřete vrátka, hodím vám to přímo k domu, jako vždycky, ať se zbytečně nedřete. Taková pěkná paninka se přece nebude namáhat!“

„Jste moc hodný, pane Jícho.“ Podržela jsem branku, aby zelinář pohodlně prošel na travnatý dvůr. Obě přepravky položil na kamenný schůdek u dveří do stavení, otřel si ruce o kalhoty a spiklenecky na mě zamrkal.

„Tak zase za týden! Mějte se tu hezky! A kdyby vám bylo večer smutno, zavolejte, skočím do auta a budu tu na to šup!“

„To je skvělá nabídka, budu o ní přemýšlet,“ usmála jsem se a trpělivě čekala, až Jícha zaleze do kabiny svého auta. Potom jsem si přitáhla svetr k tělu, protože předjaří bylo letos sice slunečné, ale velmi chladné, a spěchala jsem do tepla.

„Copak ti dneska říkal kmotr Jícha? Zase vedl nemravné řeči?“ pochechtával se Prokop, jakmile jsem se vrátila do kuchyně, a hodil do pánve slaninu. Ozvalo se zaprskání a nad sporákem se zvedl oblak.

„V tvém případě už nehrozí ani řeči,“ utrousila jsem popuzeně a demonstrativně šla otevřít okno. Proč mě sakra musí prudit pitomými poznámkami a přepáleným tukem?

„Neblázni, bude tu zima!“ našťvaně zahalekal Prokop, ale od mého úmyslu mě nemohl odradit. Nehodlala jsem trávit odpoledne ve slaninovém oparu, abych celá načichla.

„Trochu svěžího vzduchu přežijeme, ale ten odporný smrad prostě nezvládnou.“

„Ale Zuzanko, to je tvůj problém a tvoje rozhodnutí, že nejíš maso. Ani nevíš, o jakou baštu úplně dobrovolně přicházíš.“ Prudce zamíchal škvařící se kostičky, do vzduchu vyletěl další oblak a na sklokeramické

varné desce naskočilo obří hejno mastných pih. Prokop si nevšiml mého zoufalého pohledu, kterým jsem v duchu pohládila upatlaný sporák, a pokračoval ve vyzvídání. „Copak nám přijde v krabici, když jsi ji už dneska vyhlížela?“

„Objednala jsem si ještě semínka a oříšky.“

„Zase? To bude škatule minimálně desetikilová, že, Zuzi? Jako bych tě neznal.“

Neodpovídala jsem, jen jsem tiskla čelisti a trpělivě čekala u otevřeného okna, až vyvane nejintenzivnější masový odér. Byla jsem uražená kvůli těm řečem i zamořené kuchyni. Prokop si vůbec nevšiml, že mě naštvál, a pokračoval v brblání. „U nás by se klidně uživila veverka, nebo dvě, tři... možná i smečka veverek by si vedle tebe doplnila zásoby na celou zimu.“

Už jsem se neudržela a vyjela jsem.

„O co ti jde? Já ti taky nevyčítám tvoje nájezdy na řeznictví. Smiřme se prostě s tím, že naše stravovací návyky jsou diametrálně odlišné a jeden ani druhý ze svých jídelniček neustoupíme. Tečka.“ Popadla jsem z košíčku na stole jablko a zakousla se do něj.

Prokop ke mně obrátil udivenou, dobráckou tvář, moje reakce ho překvapila. Díval se na mě svýma modrýma očima, o kterých jsem si vždycky říkala, že se budou smát, i když Prokop bude stařeček, protože ty jediné vůbec nestárly, i když vlasy už měl prošedivělé. Najednou jsem se vůbec nechtěla hádat.

„Musím zase pracovat, hoří mi termín a nějak s tím nemůžu hnout. Až dosmažíš, zavři okno, prosím, a otri sporák. A uklid' do sklepa zeleninu od Jíchy, ano?“

„Jistě, Zuzanko, jak si přeješ. A kdybys dostala náhodou chuť na moji masovou pochoutku, houkni na schodech, přinesu ti ji až nahoru.“

„Jsi hodný, ale nenamáhej se,“ dala jsem mu pusku na šedivé strniště a opustila kuchyň.

— - —

Večer už nebyla po slaninové vůni ani památka a já si užívala pohodu. Seděla jsem stočená v tmavě zeleném ušáku a soustředěně četla časopis. Prokop se objevil až kolem deváté. Nejspíš se cestou zastavil ve svém kamenném sklípku, protože v ruce držel lahev červeného. Zase. Vytáhl ze skříňky čistou skleničku, ze zásuvky vylovil vývrtku a posadil se na pohovku proti mně.

„Jak to šlo?“

Zjevně svou otázkou cílil na moji odpolední zaneprázdněnost.

„Ale jo, dokončila jsem víceméně celý text. Zítra ho ještě jednou projedu, udělám korektury a odešlu dramaturgovi. Pozítří máme schůzku, stejně bude řečnit, že jsme ve skluzu, protože se má už příští týden točit.“

„Ty pojedíš do Prahy? Žes nic neříkala.“

„Vždyť to říkám teď. Jdu s Robertem na pracovní oběd, musíme probrat detaily scénáře, pak se ještě stavím v nakladatelství. Proč se ptáš? Chceš jet se mnou?“

„Ani náhodou, ruch velkoměsta mi ani v nejmenším nechybí. Jen potřebuju, abys zašla do jednoho specializovaného obchodu s hudebninami, ale to se

ještě domluvíme. Napíšu ti přesně, co sháním.“ Očividně ho potěšil fakt, že se ani v dalších dnech nemusí hnout z domova. Napadlo mě, že se z něj stává nenapravitelný lenoch.

„Co nás čeká o víkendu?“ zeptal se Prokop a labužnický se napil vína.

„Budeš se muset obejít beze mě. V pátek rozjíždím nový kurz, do neděle se moc nepotkáme. Zajisti si tedy vlastní program.“

„Panebože, to zas bude babinec!“ vzdychl a znovu si lokl.

„Kdepak, žádný výhradní babinec jako na podzim,“ mohla jsem ho s čistým svědomím uklidnit, „tentokrát se přihlásili dva muži. Zatím o nich nic nevím, ale rozhodně tě nečeká slet čarodějnic, jak sis stěžoval posledně.“

Prokop udělal kyselý obličej, aby dal jasně najevo, co si myslí o mužských účastnících kurzu tvůrčího psaní, možná chtěl utrousit ještě nějakou vtipnou poznámku, ale najednou mu padl zrak na tlustý časopis na mém klíně. Pravděpodobně ho upoutaly barevné obrázky několika trpaslíků, princezny a draka na rozevřené dvoustraně.

„Něco zajímavého?“ zvedl obočí. „Vracíš se retrospektivně do dětství?“

Naše manželství zůstalo po letech bezdětné, takže mu nejspíš připadalo nesmyslné, že se zaobírám dětskými tématy.

„Docela jo. Narazila jsem na skvělý článek o archetypech v literatuře, potažmo v pohádkovém světě. Zaujal mě význam prostředí nebo bytostí.“

„Ale ne, Zuzanko, starý dobrý Carl Gustav Jung tě dostal?“

„Já samozřejmě vím, že pohádky předkládají odvěký souboj dobra a zla a pohádkové postavy ilustrují určitou formu chování. Kdysi jsem s někým rozebírala zažitě archetypy v mýtech jednotlivých národů, ale nikdy jsem o nich neuvažovala v souvislosti s dětským světem.“

„Vidíš, to je možná chyba. Kdosi moudrý řekl, že pohádky nevznikly proto, aby děti usnuly, ale aby se dospělí probudili. Na tom je hodně pravdy. V pohádkách najdeš všechno – moudrost, poučení, zkušenost, symboliku.“

„V tom s tebou souhlasím, ale mně – jako dospělou – na nich odrazuje ten zidealizovaný pohled na svět, vždycky všechno dopadne dobře, což prostě v běžném životě nebývá. Zlí lidé nemusí být potrestáni a většinou fakt nejsou, dobří nedojdou odměny. Absolutní spravedlnost, jak nám ji pohádky líčí, prostě neexistuje, to si přiznejme.“

„Spravedlnost nikoli, ale já bych řekl, že se spíš jedná o absolutní harmonii, do které se na konci všechno uvede, a ta je důležitá pro děti i pro dospělé. Přece všichni toužíme po tom, aby kolem nás zavládl řád. Existence řádu nám dává pocit jistoty.“

„To ano,“ potvrdila jsem zamyšleně.

„Pamatuješ, jak jsem před lety dělal hudbu k pohádce *Kapradí*? Tehdy jsem o téhle problematice mluvil s jedním psychologem, protože jsem podvědomě cítil, že kromě primárního příběhu má pohádka ještě další rozměr, skrytou symboliku, a tu jsem do všech

tónů chtěl dostat. Když opuštěná dívka prochází lesem, nejde jen o ztracené děvče, ale najdeme tu mnohem víc symbolů.“

„Například?“

„Černý, temný nebo začarovaný les bývá vyjádřením zmatku, který v sobě nosíme, strachu, který potlačujeme, našich obav a neodbytných myšlenek, které nás trápí. Cesta, po níž prahneme, se objeví až tehdy, kdy najdeme odvahu svůj problém řešit. Do té doby, než se dokážeme sebrat, odhodlat, něco změnit, stále bloudíme. Jakmile se rozhodneme, najdeme směr a teprve pak se dostaneme ven na světlo.“

„A ztracené děvče?“

„Dívka se odpoutává od rodiny, ta nad ní tím pádem ztrácí kontrolu a dohled. Děvče prochází lesem, kde na něj číhají různá nebezpečí – jako v reálném světě.“

„To tady je – Červená Karkulka a vlk, jako symbol mužské sexuální síly.“

„Ano, ale modifikace možných ohrožení mohou být různé – drak, černokněžník, čarodějnice nebo naopak kouzelný dědeček...“

„... jako archetyp ochránce a otce.“

„Nebo Boha,“ Prokop si nalil další skleničku. Koliátou už dneska? „No vidíš, Zuzi, jak jsme se nakonec shodli. Zítra si můžeme rozebrat třeba Šípkovou Růženku, Perníkovou chaloupku nebo Popelku. Případně tu pohádku o kouzelné fazoli, ta má obzvlášť pikantně sexuální podtext.“

Začala na mě padat únava. Zvedla jsem se a složila šedou deku, kterou jsem si hrála záda. „Fajn, aspoň

trochu sexu v našem domě, když už mi nenabídneš nic jiného.“

„Nebud' zlá, víš přece, jak to se mnou je.“

„Jasně. A víš ty, jak to je se mnou? A jak je to vůbec mezi námi?“

Prokop mě chytil za ruku.

„Vždyť mám rád jenom tebe, žádnou jinou ženskou si vedle sebe neumím představit. Jsme spolu tak dlouho, že...“

„... už mám přestat doufat, že se mnou zase budeš spát?“

Chystala jsem se k odchodu, ale Prokop mi zastoupil cestu.

„Nehádáme se, viď?“

„To víš, že ne.“ Políbila jsem ho na tvář a odešla do své ložnice.

2. kapitola

Kurz tvůrčího psaní

Od pátečního rána jsem se nezastavila. Kolem druhé se měli sjíždět účastníci kurzu, proto bylo třeba připravit jídlo i ubytování. Paní Vlčková dorazila v devět. Bydlela sotva pět minut od našeho statku. Už před několika lety jsme se dohodly, že mi bude pomáhat se zajištěním větších sešlostí. Vždycky když se rozběhl nový seminář nebo když za Prokopem přijeli jeho kamarádi z hudební branže, byla ochotně po ruce. Jako zkušená hospodyně dokázala během chvilky vykouzlit rychlé pohoštění prakticky z ničeho, uvařit hrnec česnečky pro flámující muzikanty i zajistit stravu na tři dny pro kandidáty spisovatelství.

„Dneska spěchám, Zuzanko, Vlček mě odpoledne veze k očnímu, ale všechno stihneme, nebojte,“ štěbetala ode dveří a cestou si uvazovala kytičkovanou zástěru. „Do sklípku jsem dala škvarkovou pomazánku. Z města přivezu čerstvý chleba a na šestou máte připravenou večeři pro ty svoje pisálky. Teď se dáme do vaření, abyste měli co jíst i další dva dny.“

„Vy jste poklad, Anežko. Říkejte, co mám dělat.“

Kuchyní se nesl hlas paní Vlčkové udělující pokyny – nakrájet cibuli, ba ne, radši dvě, oškrábat mrkev, celer, petržel. Bez odmlouvání jsem plnila její rozkazy a přitom poslouchala historky o panu Vlčkovi, o jejich Honzovi, co se oženil s holkou z Kostariky a teď spolu žijí někde v Americe, a Renatě, která má čtyři děti a prodává v konzumu proti autobusové zastávce.

„No řekněte, Zuzanko, nebylo by tomu našemu pitomcovi líp, kdyby si vzal Vlastu Touškovou? Vyrostal s ní od malička, chodili spolu na devítiletku, známe její rodinu a jsou to slušní lidi. Mohli si postavit barák u nás na zahradě, já bych jim hlídala děti jako naši Renče a byl by klid. Ale to on ne, potká nějakou Dolorés a ještě se s ní odstěhuje někam k indiánům. Dyť já ani nebudu rozumět tomu, jak se spolu baví. Copak to je nějaká spravedlnost?“

„Vašeho Honzu to prostě táhlo do světa a ta Dolores mu zřejmě přišla krásnější než Vlasta, s tím nic neuděláte. A že jim nebudete rozumět, o to nemějte starost, oni vám určitě přeloží, co budou chtít, abyste pochopila. Hlavní přece je, aby spolu byli šťastní. Byla byste radši, kdyby se v manželství necítil dobře?“

„To samozřejmě ne, ale já na tu dálku ani nepoznám, jestli je doopravdy šťastnej,“ vzdychla paní Vlčková a sesypala do mísy nakrájenou zeleninu.

„V tom případě mu budete muset důvěřovat. Kdyby se mu v Americe nelíbilo, určitě už by se vrátil domů a rozhodně by se bezhlavě nehrnul do manželství.“

„Myslíte?“ řekla pochybovačně, ale přece jen se trochu uklidnila. V hrnci to zasyčelo a místností se rozvoněl základ na omáčku.

Když se před polednem objevil Prokop, bylo jídlo k sobotnímu obědu téměř hotové. Prokop si uvařil sice jen černou kávu, ale mile zavtipkoval s paní Vlčkovou a zvědavě nahlédl pod pokličku, čímž si jako vždy získal její srdce. Milovala jeho smysl pro humor a kladný vztah ke všemu nezdravému.

„Madam, kdybych vás neznal, přísahám, že bych si vás musel vymyslet,“ políbil jí obřadně ruku, když objevil ve velkém kastrolu svíčkovou. „A knedlíčky budou?“ mlsně se olízl.

„Budou, ale ještě je na ně čas. Omáčka se musí rozležet. Počkejte do zítřka.“

Nechápavě jsem zakroutila hlavou. Pro kus žvance by prodal vlastní duši.

„V neděli bude už jen květák, ať ty moje studenty úplně nevykrmíme,“ vmísila jsem se do hovoru, aby se Prokop zase tak moc netěšil.

Když otráveně opouštěl kuchyni s hrnkem kafe, přitočila se k němu paní Vlčková a šeptla: „Však toho je dost, schovám vám do kastrůlku i na další den.“

— - —

Odpoledne, když jsem seděla nad přípravami a harmonogramem příštích dvou dní, mě Prokop vyrušil jedovatou poznámkou.

„Právě dorazilo duo MiMi, můžeš jít vítat.“

Tohle pojmenování vymyslel pro lesbickou dvojici Mirka a Míša. Mladé ženy se seznámily při studiu na DAMU a už pár let spolu žily. Táhlo jim na třicítku, ale obě byly útlé, drobné a mile uhihňané, šířily kolem

sebe dobrou náladu a budily spíš dojem rozjívených středoškolaček. Prokopa občas rozčilovaly jejich výbuchy smíchu a vodopády slov.

„Toho pozitivna je na nich moc, vlastně všeho je na nich moc, jsou tak nějak přehnaně intenzivní,“ stěžoval si, když je loni sledoval, jak na našem dvorku trhají pampelišky a pletou z nich věnečky.

Jako vždycky jsem holky bránila. „Ale jdi, mně se zdá jejich přístup k životu sympatičtější, než když se někdo tváří jako bubák.“

Mirka s Míšou se přihlásily na můj kurz už poněkoli káté. Zřejmě to bylo tím, že neměly děti a manžely, netrápil je nedostatek času a psaní je bavilo. Navíc se netajily tím, že se na našem statku cítí dobře.

Dneska jsme se jako pokaždé srdečně přivítaly, dokonce mi přivezly několik větviček prvního zlatého deště a převzaly si klíč od pokoje, kde stráví víkend.

„Dala jsi nám zase Kopretinu?“ starala se Míša, zatímco Mirka vytahovala z auta tašky a zamířila s nimi rovnou přes travnatý dvůr k protější budově. V bývalé stodole se v přízemí nacházela klubovna, jak jsme všichni říkali větší místnosti s několika křesly, stoly, židlemi a stojanem s nataženým balicím papírem. Tady probíhaly naše tvůrčí kurzy. Kdyby se všichni přítomní uskromnili a obsadili by každické volné místečko, namačkalo by se sem možná dvacet lidí, ale já hned od začátku stanovila jako maximum deset účastníků. S rostoucími zkušenostmi jsem množství frekventantů snižovala na osm, nyní jsem ho zastavila na šesti. Takový počet nebyl sice příliš ekonomicky výhodný, ale snáze se mi s menší

skupinou pracovalo, také na čtení a hodnocení vlastních prací tak zbývalo mnohem více času. V prvním patře stodoly jsme zařídili čtyři útulné pokojíky. Aby se tu hosté lépe orientovali, označila jsem je obrázky květin. Na dřevěné tabulky je pro mě skoro za hubičku namalovala jedna moje známá, výtvarnice Elena.

„Nepřipadá ti, že balancuješ na pomezí kýče a infantilní symboliky?“ kroutil Prokop hlavou nad kresbou vlčího máku, chrpy, pampelišky a kopretiny.

„Proč? Jenom chci, aby si naši hosté pořád uvědomovali, že se dostali do přírody. Přece sem na dveře nevyvěším čísla jako v nějakém tuctovém hotýlku!“

„Jak myslíš, ale už slyším ty komentáře, až tu v létě ubytujeme džezmeny.“

Prokop založil před třemi lety se svým kamarádem Otakarem, majitelem jednoho nezávislého pražského klubu, tradici *Jazzových dnů*. Původně šlo o přátelské setkání několika muzikantů, kteří k nám přijeli na víkend, na dvoře postavili dva stany, ale skoro celou noc proseděli u ohně a hráli, improvizovali, vytvářeli různé formace, podle toho, jak přicházeli, odcházeli, usínali nebo se naopak probouzeli. Prokop koupil čtyři soudky piva, ze sklípku tahal jednu lahev vína za druhou a všichni si libovali, jak je jim spolu krásně. Příští rok akci zopakovali, ale sjeli se už ve čtvrtek a místo deseti lidí dorazilo osmnáct, třetím rokem se sešlo čtyřiaadvacet muzikantů. Posléze se Prokop s Otakarem rozhodli, že událost pojmu ve velkém stylu. Začali ji nazývat festivalem a vyčlenili na ni celý týden. Když jsem řečnila, usadili mě, že tuhle úpravu

dělají vlastně kvůli mně, abych nebrblala, a kvůli jednodušší organizaci, protože se ve více dnech počet hostů rozptýlí.

„No to ne!“ zaúpěla jsem při zmínce, že by celá ta šumařská banda okupovala moje vyšperkované pokojíčky. „Můžou si přece ustlat v tělocvičně!“

Úplně pod střechou stodoly zůstal po rekonstrukci otevřený prostor, kde by se případně dalo cvičit. Už nějakou dobu jsem koketovala s myšlenkou, že budeme podkroví pronajímat na soustředění malých tanečních skupin, ale zatím jsme se k realizaci neodhodlali, pouze tu občas přespávali na karimatkách a ve spacáku kamarádi, co přijeli za Prokopem.

„To víš, že je vaše,“ podala jsem Míše klíč s visačkou kopretiny, „ve tři se sejdeme v klubovně.“

Holky zapadly do stodoly, aby si vybalily zavazadla.

Autobusem, který stavěl ve čtvrt na tři na návsi, přijeli další tři lidé. Zatím se neznali. Se stříbrným kufrem na kolečkách přikodrcala dáma, co se představila jako Miluška. Její zjev byl ohromující. Přestože se jednalo o zralou ženu, z přihlášky na kurz jsem vyčetla, že jí bude pětadesát, byla oblečená do růžové sportovní soupravy. Zářivou bundičku měla rozepnutou, takže se na její hrudi zdaleka leskl nápis na tričku vysázený z duhových flitrů: *Y love sex*. Nedalo se jí ovšem upřít, že postavu měla štíhlou a pružnou, leckterá mladá dívka by jí mohla závidět. K pobytu si zvolila Pampelišku.

Hned po Milušce dorazila Lýdie. Introvertní, nezápadná čtyřicátnice. Vlčí mák.

S Chrpou jsem počítala pro dva muže. Lešek – neurčitý věk, vzhled i výraz, přijel s Miluškou a Lýdií. Pan Hрубеš dorazil jako poslední autem.

— - —

„Vítám vás na svém kurzu tvůrčího psaní. Musím říct, že jsem se na jeho jarní běh moc těšila.“ Přivítala jsem skupinku, představila dvoudenní program a nastínila organizaci. „Jsou před námi čtyři víkendy, během nichž se budeme setkávat. To je spousta času, který spolu strávíme, proto bývá zvykem, že si během kurzů všichni tykáme. Kdo je pro?“ Zvedly se čtyři ruce. S údivem jsem pohlédla na zbývající dva přítomné. Lýdie se dívala z okna.

„Já bych prrferroval, kdybyste mi všichni říkali pan Hrrubeš.“

Vousatý muž se stříbrnými brýlemi ráčkoval a tvářil se tak komisně, že jsem spolkla další námitky. Proboha! Proč dorazil takový suchar?

„Já bych zase přivítala, kdyby mě každý oslovoval – Mili,“ navrhla koketně Miluška.

„Dobrá, hlavní je, že jsme si hned v úvodu všechno vyjasnili. A teď už se pustíme do první aktivity, abych viděla, co ve vás je a jak dokážete pracovat s jazykem.“

Vyzvala jsem skupinu, aby vymýšlela neobvyklé přívlastky. Byla jsem připravená nápady zapisovat na balící papír upevněný ve stojanu. Za chvíli se na mě sypala všechna ta čarokrásná, útlocitná, povznášející a zlatožlutá vyjádření, že jsem stěží stíhala zapisovat všechny nápady. Když jsme shromáždili uspokojivé

množství slov, zadala jsem samostatný úkol, abych mohla odhadnout kreativní schopnosti účastníků tohoto kurzu. Nedávná debata s Prokopem mě inspirovala.

„Prosím, prohlédněte si seznam, který jsme společně vytvořili. Každý z vás vybere čtyři až pět slov, případně vymyslí další nová a neotřelá přídavná jména, a použije je v popisu pohádkové postavy. Za hodinu si vaše práce přečteme.“

Dali se do psaní. Skoro to vypadalo, jako by seděli ve škole. Vlastně ne, šestice mých studentů se rozptýlila po místnosti, ostatně jsem je k tomu hned na začátku vyzvala. Je důležité, aby se cítili uvolněně. Mirka s Míšou okupovaly dvě pohovky pod oknem, ležely na břiše hlavami k sobě a pekelně se soustředily, přestože každou chvíli jedna druhé cosi ukazovala ve svých rodičích se textech. Lýdie se schoulila do jednoho z křesel, papír podložený deskami měla na kolenou, skláněla se nad ním a zároveň jako by bránila tomu, aby kdokoliv do jejích poznámek nahlížel. Miluška trůnila v dalším křesle, ale nohy si pohodlně natáhla na protější taburet, aby ulevila bolavým kloubům. Lešek si přisunul židli k oknu, odsunul bílý džbán se sušenou levandulí a list papíru položil na široký parapet. Z profilu jsem sledovala, jak dlouze zíral na dvůr a ocucával konec propisovačky. Trvalo mu dlouho, než se rozjel. Pan Hrubeš seděl mírně skloněný u velkého stolu a prostě psal.

Nechtěla jsem nikoho rušit tím, že bych mu nahlížela přes rameno nebo jen přecházela místností. Tichounce jsem otevřela dveře do chodbičky, kde stály dva botníky, a prošla jsem do protější malé kuchyňky. Nebyla určena k vaření, spíš se tu jen ohřívalo jídlo, co

v domě navařila paní Vlčková. Nyní už tu čekala slíbená večeře. Na malém stole stála mísa se škvarkovou pomazánkou, utěrkou přikrytá ošatka s nakrájenými chleby a konvice s čajem. V menší misce jsem našla tvaroh s pažitkou. Zlatá paní Vlčková! Napila jsem se a vrátila se do klubovny. Pak už jsem jen tiše čekala, až všichni dokončí zadaný úkol. Byla jsem zvědavá. Většina lidí se v takové chvíli odhalí. Podvědomě volí takovou postavu, jaká je blízka jejich srdci, jakou by se chtěli stát. Duše se propojují.

Konečně hotovo. Mirka – vodní víla, Míša – lesní víla. Začaly předcítat jedna po druhé.

„Nezlobte se, holky, ale mám pocit, že jste vlastně psaly jen jednu práci. Vaše bytosti jsou téměř identické a vaše texty se hodně podobají. Nejsou špatné, ale pro příště volte lépe, a hlavně každá sama za sebe.“

Nelíbilo se jim, že jsem je napomenula, ale ani necekly. Uznaly, že jsem měla pravdu.

Lešek si vybral prince, který se vydal do světa získat slávu a pochopitelně zachránit princeznu. Jazykově i slohově slušný průměr, výběrem tématu mi jen potvrdil moji teorii – nenápadný člověk toužící získat slávu. Ale proč vlastně ne? Dokonce jsem si uvědomila, že je mi jeho postoj sympatický.

Hrubeš popisoval robota.

„Pane Hrubeši, nedohodli jsme se na tom, že si vyberete pohádkovou postavu?“

„No ano, dohodli. Nechápu, kde je problém?“

„Já nemluvím o problému, samozřejmě jsem ráda, že jste zapojil fantazii, ale přece jen, robot úplně nepatří do pohádky.“

„V tom s vámi nemohu souhlasit. Zajisté bychom našli nějakou moderní pohádku, kde... vlastně nemusíme chodit daleko, i sci-fi literatura se kupříkladu odehrává ve smyšleném světě, takže je takovou pohádkovou formou pro dospělé.“

„Dobrá,“ neměla jsem náladu s Hrubešem diskutovat. „Přesto požádám, aby se propříště všichni drželi zadaných témat. Věřte, že vycházím z dlouholeté zkušenosti a vytvořila jsem nějaký systém práce. Teď se už nebudeme zdržovat zbytečnými řečmi, přečtete nám raději svůj popis.“

Musela jsem uznat, že Hrubešův text nebyl vůbec špatný. Volil sice trochu stručnější formulace, ale dokázal vystihnout podstatu věci.

Jako další přišla na řadu Lýdie. Popisovala lesního ducha a evidentně se inspirovala Máchou. Všechno bylo čarokrásné, blankytné, bělavé a růžové, ale pěkné, připouštím.

„Miluško, jsi na řadě.“

Uklonila se jako při školním přednesu a spustila svou představu o čaroději. Byla velkolepá. Miluščiny přívlastky vyrazily všem přítomným dech. Hemžilo se to jimi jako v mraveništi. Čaroděj měl *oblohový* plášť, *vrasující* kůži, *šedokvětnou* hlavu a *rudokožní* botky. Ještě mnohem víc originálních přídavných jmen použila Miluška ve své práci, tohle bylo maximum, co jsem dokázala zachytit do poznámek, protože jsem po většinu času jen fascinovaně zírala. Holky na pohovce se pochechtávaly, Lešek soustředěně hleděl z okna, ale podezírala jsem ho, že jen odvádí svoji pozornost, aby nevyprskl nahlas, protože se mu chvílemi otrásala ramena. Dokonce i Lýdii cukaly koutky.

„Jako celek působil tvůj text dobře, prokázala jsi velkou fantazii a smysl pro detail, ale co ty přívlastky?“

„Vždyť jsi říkala, abychom je vymysleli!“ Mili se dívala tak bezelstně, že jsem se musela usmát.

„Já říkala, abyste vymysleli další. Nějak jsem nepočítala s tím, že by někdo tvořil vlastní slova.“

„Aha,“ smutně se zahleděla na svoje řádky. „Takže tvorba vlastních slov je zakázaná?“

„Přínejmenším neobvyklá,“ usmála jsem se na ni. „Raději se dohodněme, že budeme pracovat s běžnou slovní zásobou, abychom si rozuměli. Víš co, pojď nám vysvětlit, jak jsi k těm svým slovům dospěla. Jaké byly ty botky?“

„Rudokožní. To jako že byly ušitý z rudý kůže. Logický, ne?“

„Hm. A plášť?“

„Oblohový. No přece zobrazoval noční oblohu – hvězdy, půlměsíc a tak. To kouzelníci určitě nosí.“ Miluška se tvářila, že je trochu pod úroveň vysvětlovat takovou samozřejmost. Aby svým argumentům dala váhu, po celou dobu přikyvovala. Budila ve mně dojem, že každé ráno, když jde do samošky, potká minimálně jednoho čaroděje. Moje škoda, že jsem se rozhodla pro život na venkově.

„Chápu. A ta šedokvětná hlava?“

„To je jasná věc,“ řekla trpělivě, ale nepatrně zdvihla obočí, jako by se podivila mé nedůvtipnosti, „měl šedobílé vlasy i vousy, tudíž mu celá hlava kvetla šedě.“

„To má logiku,“ připustila jsem, „takže vrasující kůže znamená, že byla scvrklá, vlastně zvrátněná?“

„Samozřejmě. Jsem ráda, že mi začínáš rozumět.“
A zase se lehce uklonila.

V tu chvíli začaly holky na gauči tleskat, strhly Leška a po mírných rozpacích se přidala i Lýdie. Miluška zářila. Když dozněly ovace, přihlásil se o slovo Hrubeš, který se nadšeného aplausu neúčastnil.

„Já bych chtěl něco. Namítnout. Vůbec nechápu, proč tady paní Mílu krrritizujete za použití urřčitých výrrazů, když jen plnila vaše nepřesné zadání. Navíc dokázala, že má cit prro jazyk a etymologii.“

„Já ji přece nechtěla krrritizovat, jen jsem upozornila na fakt, že použila neexistující slova.“

„Ale já jsem celou situaci vnímal tak, že jste ji chtěla zesměšnit,“ oponoval Hrubeš a jeho brýle se zlověstně zaleskly.

„V tom s vámi nemůžu souhlasit. V žádném případě si z nikoho nedělám legraci, ale musím dbát na dodržování korektního jazyka.“

Hrubeš mě začínal pekelně štvát a musela jsem se ovládat, abych se do něj nepustila. Přece mi nemůže podsouvat úmysl, který jsem ani v nejmenším neměla!

Do doutnajícího sporu vstoupila nečekaně Miluška a svou poznámkou všechny odzbrojila.

„Takže se dá říct, že jsem byla bezkonkurenčně nejlepší!“

Holky a Lešek začali nadšením vřestět. Lýdie se přidala téměř okamžitě. Hrubeš ztratil šanci pokračovat ve svých pitomých komentářích a urazil se.

Pracovní blok skončil a všichni se vrhli na škvarky – tedy kromě mě.

3. kapitola

Každá žena umí překvapit

Večer jsem trávila v klubovně společně s Mirkou a Míšou. Od našeho posledního setkání na minulém kurzu uteklo pár měsíců, měly jsme co probírat. Holky nadšeně vyprávěly o připravovaném představení. Pracovaly pro malé alternativní divadlo, ale aby se uživily a mohly zaplatit složenky, pomáhaly reklamní agentuře při natáčení spotů. Míša právě barvitě líčila, jak bude vypadat scéna během finálového obrazu a co ještě musí doladit, aby celkový dojem vyzněl podle záměru, když se Mirka překvapeně zahleděla ke dveřím. Do klubovny vplula Miluška v hedvábném pyžamu se zebřím vzorem. Na nohou měla růžové kožešinové bačkory s oušky a kočičími čumáčky, kolem hlavy černý šátek jako turban. Její impozantní vzhled podtrhovala zelená pleťová maska na celém obličejí. Rozhlédla se po místnosti.

„Jste tu samy?“ zašeptala a obezřetně se rozhlédla.

„No jasně, Mili, můžeš dál. Teda ty jsi hustá!“ Mirka z ní nemohla spustit oči.

„Pojď k nám a povídej, kdopak by ti tu vadil,“ zvala jsem ji do diskusního kroužku.

„Hrubeš! Nezdá se vám, že je tak trochu magor?“ spiklenecky šeptla Miluška, přisunula si křeslo a přisedla. „Doufám, že vás nepobouřil můj exteriér, ale nedá se nic dělat. V jistém věku prostě o sebe každá žena musí pečovat.“ S úlevou položila nohy v růžových kočičkách na okraj pohovky vedle Míši. „Nebude ti to vadit, zlato?“

Míša zavrtěla hlavou a Miluška plynule pokračovala ve svém monologu.

„Už léta jdu Leošovi s tím podkládáním nohou na nervy a pořád mě peskuje, ale Bohoušek je formát, maximálně řekne ‚Milinko, udělej si pohodlí!‘ a ještě mi přinese štokrle. Ale co mám dělat, když mě bolí klouby. Doktor jenom říká – to chce cvičit, paní Havrdová, hýbejte se! A já se fakt snažím, to by čubrněl, co mám pohybu, ale bolí mě, mrchy, občas je to k nevydržení.“

„Hele, Mili, přestaň fňukat,“ přerušila jsem ji ve chvíli, kdy se nadechla, „všechny se shodneme, že mít tvůj elán a vitalitu, můžeme si pískat.“

„No jo, to mi Otík taky vždycky tvrdí, i když je o deset let mladší než já. Občas ho vytáhnu na nějakou túru, nic velkého, ale poslední dva kilometry už ho většinou vleču za sebou, i když je proti mně mladík. Co pijete, holky?“

„Zelený čaj, dáš si taky?“

„Čaj snad člověk pije k snídani, ne? To nemáte nic lepšího?“ Miluška se rozhlédla po místnosti, jestli neobjeví nějakou ulitou lahvinku. „Myslím, že k večernímu klábosení by se hodila kapka alkoholu. Co vy na to?“

„Já skoro nepiju,“ namítla jsem.

„Což znamená, že někdy trochu jo. Dneska by právě mohla nastat výjimka, nemyslíš?“

Míša s Mirkou se uculovaly. Miluška ukazováčkem naznačila Míše, která seděla nejbliže, aby k ní šla. „Miláčku, tady jsou klíče od mého pokoje, skoč tam, na venkovní parapet jsem si postavila lahev vodky. Přines ji. Mě fakt teď moc bolí nohy.“

Než se Míša vrátila, přinesly jsme s Mirkou z kuchyňky skleničky a dvě krabice pomerančového džusu. Miluška se znovu chopila slova.

„Já jsem alkohol nikdy moc nepila, ale Jaroušek mě naučil na tuhle dobrotu. Ten džusík si jen tak lehce vylepšíme, aby se nám líp povídalo.“

„Promiň, Mili, ale já už se v těch mužských jménech začínám ztrácet. Před chvílí jsi mluvila o Otíkovi, teď Jaroušek, ještě jsem nic nepila a už se mi to plete.“ Mirka se tvářila tak zmateně, že jsme se všechny rozesmály.

„Pojď sem, broučku,“ chytila ji kolem ramen Miluška, „ty jsi ještě moc mladá, navíc lesbička, takže moje snaha předat ti životní zkušenost vyznívá tak trochu zbytečně, ale vysvětlím ti to. Chlapi jsou zvláštní bytosti, nežije se s nima jednoduše, ale bez nich je to taky na draka. Ideální teda je vytvořit si v životě takovou rovnováhu a ve vztazích systém. A to jsem už díky svému pokročilému věku dokázala.“

„Nechceš nám o něm vypravovat?“ navrhla jsem se skleničkou vylepšeného džusu a holky se přidaly.

„Jasně, Mili, jsi strašně zajímavá ženská, vyprávěj nám o svém životě a o těch svých teoriích.“

Miluška se usmála. „Zajímavá ženská! A čím? Tím, že chodím výstředně oblečená? Tím, že z ničeho nemám těžkou hlavu? Tím, že dělám věci, který se ode mě neočekávají? Že mám nadhled? Napadá vás, že takhle může žít každá žena?“

Všechny jsme pozorně poslouchaly. Otázky, které jen tak házela do prostoru, byly naprosto jasné a odpověď na ně by jednoznačně zněla – ano. Většinou nás zaujme někdo, kdo nezapadá do davu, má dostatek sebeironie, umí si ze sebe udělat legraci, shodit se, ale zároveň dělá věci po svém. Miluška nám ale nedala dostatek času na přemýšlení.

„No vidíte,“ pokyvovala, „kdybyste mě potkaly před takovými dvaceti lety, nepoznaly byste mě. Žila jsem nenápadnej tuctovej život, nespokojená a našťvaná na všechny okolo sebe. Opravdu vás nebudu nudit?“

„Ani náhodou!“ zvolaly jsme jednohlasně.

„Varovala jsem vás,“ napila se a dala se do vypravování.

„Moje výchova byla hodně přísná. Autoritativní matka řídila celou rodinu. Otec byl buď fyzicky, nebo aspoň psychicky nepřítomný. Nakonec od mámy utekl, což mu vlastně dneska schvaluju, ale jako holka, lehce ovlivnitelná, jsem ho nenáviděla. Matka pořád mlela o zradě, podlosti, podrazu, křiváctví a titulovala ho nejhoršíma jménama, takže jsem skutečně podlehla dojmu, že všichni chlapi jsou nevděčný hajzlové. Neříká se mi to lehce, ale jsem přesvědčená, že s mojí mámou by nevydržel ani světec. Pořád musela mít poslední slovo a hysterie byla její rodná sestra.“

Zasmály jsme se tomu vzletnému označení, ale Miluška nás rychle usadila.

„Je vidět, kočičky, že s hysterickým člověkem nemáte moc zkušeností. Věřte stařeně, že takový soužití není med. Máma se vyžívala v dramatických scénách. Pobíhala po bytě, lomila rukama, držela se za srdce, který jí mělo údajně puknout, spílala celému světu, nejčastěji tátovi. Po takovém emočním vystoupení většinou následovalo citový vydírání, kdy mě držela za ruku a úpěnlivě prosila, abych ji nikdy, nikdy neopustila, protože jsem jediná na světě, kdo ji může udělat šťastnou, když nás ten parchant obě zradil. Případně se sebevraždila, ale bohužel to nikdy nedotáhla do konce.“

Vyměnily jsme si pohledy a Milušce naše zděšení neuniklo.

„Netvařte se tak vyplašeně. Já vím, že moje slova zní tvrdě, ale máma mi zničila dětství, mládí a vlastně i velkou část dospělýho života. Stálo mě hodně úsilí, abych se z její pokřivený výchovy dostala a vytvořila si kritickej odstup. Dolijte mi.“

Nastavila prázdnou skleničku. Mirka popadla vodu, Míša džus a naplnily Miluščin pohárek.

„V pubertě jsem vypadala jako zoufalec, ošklivý vyplašený káčátko se zadupaným sebevědomím. Nikam jsem nesměla, takže jsem taky logicky nikam nechodila. Bylo mi sedmnáct, když odvezli matku do nemocnice. Banální operace žlučníku změnila můj život. Měla jsem před sebou týden bez dozoru a cítila jsem, že musím nečekanou volnost využít. Dvakrát mě spolužačky vytáhly do kina, v sobotu mě nalákaly na

pitomou tancovačku. Byla jsem snadná kořist. Elektrikář Leoš Havrda, o dvanáct let starší, si pro mě párkrát přišel, tancovali jsme, pak mě vzal ven a prachšprostě mě ojel. Otěhotněla jsem na první pokus a zhroutila se z představy, co řekne matka. Naštěstí se Leoš zachoval férově a byla svatba. Chápete to peklo? Já si jednou zadováděla a se vším ostatním byl konec.“

„A proč ses vdávala, Mili, když jsi ho nemilovala?“ zeptala se Míša.

„Tehdy se to tak dělalo, zlatíčko. Prostě se nehodilo, aby holka zůstala v sedmnácti sama s dítětem. Máma navíc strašně dala na to, co o nás řeknou lidi. K mé směle ji veřejný mínění zajímalo víc než moje pocity. Abych ale byla upřímná, Leoš se mi nehnusil, byl to celkem fešák, ale trochu despota. Pro mě se teda zase tolik nezměnilo, byla jsem zvyklá poslouchat. Pak se mi narodila Alenka a šlo to, i když připouštím, že jsem moc šťastná nebyla. Smířila jsem se s tím, že se musím pořád kontrolovat a nežiju tak, jak bych sama chtěla. Vypadala jsem usedle, oblíkala jsem se usedle, žila jsem usedle. Všechno bylo tak nějak šedivý a nudný, fungovala jsem jako dobrá matka, starala se o rodinu a pořád jsem se hlídala. Alenka vyrostla, ale bohužel částečně zdělila povahu po mojí matce. Snad od deseti let byla taková stará mladá, když jsem se někde hlasitěji zasmála, napomínala mě, aby se lidi neotáčeli. Milovala jsem ji, samozřejmě, byla to moje dcera, ale občas jsem měla pocit, že jsme si role vyměnily.“

„To je strašně smutné,“ nadechla se Mirka a Míša si otřela slzy. Taky jsem cítila, že mě Miluščino vypravování chytilo za srdce.

„Ale holky, přece nebudeme brečet. Podívejte se na mě, vypadám nešťastně?“

„Ne, zeleně,“ plácla jsem a všechny jsme se rozřehtaly. Korunu všemu nasadila Miluška. Sdělila nám, že se jí začíná odlupovat maska, takže ji chtít nechtít musí smýt, protože má obavu, aby jí současně neodpadla i kůže. Když se vrátila se svým původním obličejem, pokračovala ve vyprávění.

„Život šel dál, matka zemřela na rakovinu. Jako poslušná dcera jsem jí posloužila, pohřbila ji a oplakala, ale připouštím, že v té době nabral můj život novej směr. Alence se narodila Martinka. To byla radost! A to jsem tehdy vůbec netušila, že jednou bude celá po mně. Radovala jsem se z vnučky a rozhodla jsem se, že začnu žít život sama za sebe. Bylo mi skoro padesát a věděla jsem, že mám nejvyšší čas užít si intenzivně posledních pár let. Leoš navíc utrpěl úraz elektrikou a ochrnul na jednu ruku. Nic zásadního, ale zkontl. Šel do invalidního důchodu a já měla najednou navrch. Absolvovala jsem sice kratší terapii, abych ze sebe setřásla všechny frustrace, ale už jsem byla rozhodnutá, že začnu žít podle svejch představ – prostě na plný pecky.“

„Jak to, prosím tebe, v tvém podání vypadalo?“ zeptala se Míša se zájmem a všechny jsme napjatě čekaly na vysvětlení.

„Prostě – začala jsem se oblíkat tak, jak jsem vždycky chtěla a cítila. Martinka se mnou vyrážela na nákupy. Jedna čelenka s tykadlama Martince, druhá mně, jedno tričko s obrázkem Martince, druhý mně. Chápete? Nikdo mi do ničeho nekecal. Miluješ růžovou

barvu? Jasně! Kup si všechno růžový. Leoš sklapnul, byl rád, že jsem ho neopustila, když byl najednou důchodce a poloviční invalida. Taky jsem začala vyrazet do společnosti a musím zdůraznit, že jsem ho vždycky zvala. Jeho problém, že chtěl doma zírat na bednu. Pokaždý jsem se vrátila dobře naladěná a on byl vděčněj a spokojenej, že jsem doma. Co víc si přát? Chlapi se na mě začali lepit, protože jsem měla pořád dobrou náladu. Ne s každým jsem se spustila, ale na druhou stranu – v mém věku už se snad nedá mluvit o promiskuitě. Prostě rozdávám radost. K Bohouškovi chodím poslouchat hudbu. Stará se o mě jako o princeznu. Pokaždý připraví program, vypráví, opečovává mě a pak se s ním miluju. Je to hřích?“

Rozesmály jsme se.

„S Otíkem chodím na pěší výlety. Umí nádherně vyprávět o přírodě, zná kdejakou rostlinku nebo brouka. Většinou dojdeme někam, kde přespíme. Je to hřích?“

„To víš, že není!“

„Jaroušek je gourmet. Bere mě na fantastický večeře, vybírá víno a umí o něm vyprávět. Nespíme spolu, ale vždycky se ke mně rád přitulí. Je to hřích?“

„Není!“ volaly jsme sborem všechny tři.

„A pak se vracím k Leošovi. Vařím, starám se o něj, předcítám mu a pořád jsem vstřícná a přátelská. Letos spolu budeme osmačtyřicet let. Je to láska?“

„No jasně!“

Lahev vodky jsme nakonec vypily celou.

— - —